

Inleiding

Deze laatste voorjaarsnota voor de verkiezingen van 2022 wil ik even terug te kijken naar het begin van deze raadsperiode. Dat heb ik gedaan aan de hand van de titels van het coalitieakkoord en de verschillende Voorjaarsnota's. Die geven behalve veel spitsvondigheden vooral ook de tijdsgeest en de focus van het college en de coalitie aan. En die focus en inzet wijzigde in de loop van de regeerperiode rigoureuus, ook dankzij de PvdA.

Initiatieven afgelopen raadsperiode

De PvdA heeft, zoals ik al zei, in de loop van de raadsperiode een aantal initiatieven genomen die een koerswijziging aanjoegen of ondersteunden. Wij geven wat dat betreft nooit op. Ik herinner u aan een paar van die voorstellen en moties.

1. Dat begon al in de raadsvergadering van 24 mei 2018. Toen werd het college benoemd en ook het coalitieprogramma besproken. Die bespreking was een aanfluiting. Een goede inhoudelijke behandeling bleef toen uit. Om te voorkomen dat een optimale samenwerking in de raad blijvend zou worden gefrustreerd, hebben, op initiatief van de PvdA, de fractievoorzitters de koppen bij elkaar gestoken. In een aantal korte bijeenkomsten is het gelukt een gezamenlijke agenda te vinden en te beperken tot: duurzaamheid, economie, sociaal domein, wonen en plattelandsontwikkeling. Die agenda met onderzoeksopdrachten is het college aangeboden.
2. De coalitie had in haar financiële uitgangspunten een gefixeerd bedrag aan schulden afgesproken. De PvdA heeft in de loop der jaren steeds financiële voorstellen gedaan, onder andere, om in plaats van een vast bedrag een schuldenpercentage te hanteren. Een PvdA-motie daarover heeft uiteindelijk geleid tot een wijziging van de uitgangspunten en meer lucht in de begroting en in de investeringen gebracht.
3. We hebben vorig jaar een 'Versnellingsimpuls' geïnitieerd om grotere stappen zetten op een aantal beleidsterreinen. Het ging een groot aantal moties: Bomen erbij in de Oude IJsselstreek; Wonen en woningbouw in de Oude IJsselstreek; Versterking toeristische economie en Op weg naar een vitaal, leefbaar en toekomstig buitengebied. Wij vonden het noodzakelijk dat er extra middelen en ondersteunende maatregelen zouden worden ingezet. De PvdA vond de hele raad bereid om forse investeringen te doen die bijdragen aan een toekomstbestendige gemeente Oude IJsselstreek.
4. Ook heeft de PvdA voorstellen gedaan om nog meer te denken vanuit de maatschappelijk opgave en nog minder te redeneren vanuit het organisatieonderdeel of portefeuille. De maatschappelijke banen zijn daar een voorbeeld van: De idee is, maatschappelijke banen te organiseren in een gemeentelijk bedrijf waar inwoners in dienst zijn en een basisloon (lees: uitkering) ontvangen. Dit bedrijf ondersteunt onze samenleving, via verenigingen, in wijken, bij ouderen en in de zorg. Een mooi, overzichtelijk experiment, gefinancierd met geld dat voor hetzelfde doel gereserveerd was.

De PvdA heeft dus geprobeerd vanuit de oppositie: 'Met lef samen te bouwen aan onze toekomst'. Want ondanks het feit dat we geen collegepartij zijn, hebben we wel inhoudelijke bijdragen geleverd aan daar waar we nu staan. De laatste twee Voorjaarsnota's zijn mede daardoor ook van een heel ander kaliber en inhoud. Ze gaan steeds minder vaak over geld en economische groei. Sinds vorig jaar waait er een andere wind, naast economische groei wordt er ook evenwicht gezocht tussen al die andere belangrijke waarden zoals milieu, gezondheid en welbevinden.

Voorjaarsnota 2022

Inleiding

Uiteraard zijn we nog niet helemaal tevreden. Er zijn ook nog allerlei financiële onzekerheden waar

wij als gehele gemeenteraad rekening mee hebben te houden: het onder controle krijgen van de kosten van de Jeugdzorg of de gevolgen en ontwikkeling van het abonnementstarief binnen de WMO.

Tegelijkertijd zien we in coronatijd hoe belangrijk goede zorg en een gezonde leefomgeving zijn. Daar is dus ook extra aandacht en geld voor nodig. Gelukkig is het financiële perspectief van de gemeente Oude IJsselstreek verbeterd. Een verder herstel is van groot belang om meer ruimte te krijgen voor extra investeringen ten behoeve van bijvoorbeeld betaalbare woningbouw (ook voor jongeren), duurzaamheid en verbetering van de leefbaarheid in de wijken en de vergroening van dorpen.

Zorgen van onze inwoners

Want na lange tijd konden wij eindelijk de straat weer op om met inwoners in gesprek te gaan. Mensen hebben zorgen. Zorgen waar zij antwoorden op verwachten van de politiek. Nu we in de VJN keuzes moeten maken over hoe we de draad weer oppakken, mogen we de problemen van die burgers niet uit het oog verliezen.

Terug naar het oude normaal is namelijk voor te veel inwoners van de Oude IJsselstreek minder hoopgevend. Sommige kinderen hebben leervertragingen opgelopen door het onderwijs vanuit huis, vaak met slechter internet en ouders die maar lastig bij het huiswerk konden helpen. Daardoor gaat het op school nog moeilijker worden. Een hoop mensen vrezen alsnog hun werk te verliezen nu er soms reorganisaties worden aangekondigd en de steunpakketten binnenkort afgebouwd gaan worden.

Bewoners geven dit ook aan. De gesprekken maken direct duidelijk wat de problemen in onze gemeente zijn:

1. Aanpakken van de woningnood, betaalbare woningen, minder huurverhogingen en nog tientallen andere noodkreten over de woningnood. De urgentie blijkt direct op straat, er moet nú iets veranderen.
2. Maar ook bestaanszekerheid komt steeds terug. Je moet een baan hebben. Meer geld besteden aan de armen en de kinderen die het moeilijk hebben. We moeten gaan voor volledige werkgelegenheid en geen kind mag opgroeien in armoede. Een gemeente waar iedereen gelijke kansen krijgt.

Dit is het moment om te kiezen voor een nieuw en beter normaal. Dat vraagt, volgens de PvdA, om een overheid die ongelijk durft te investeren voor gelijke kansen!

In armoede- en schuldenregelingen, in zomerscholen waar we de achterstanden wegwerken. In de wijkaanpak en wijkaankleding om de gezondheidsverschillen te verkleinen. In goed werk zodat iedereen kan rondkomen. En in betaalbare woningen zodat iedereen een dak boven het hoofd heeft.

Het is duurder geworden om arm te zijn en goedkoper om rijk te zijn. Het verlies van inkomen, kwetsbaarheid voor ziekte, toenemende ongezondheid en blijvende schade wordt met name aangericht in die groep. Het pijnlijkste feit van het afgelopen jaar is wellicht: dat de mensen met de laagste inkomens een twee keer zo groot risico lopen om dood te gaan aan corona als mensen uit de hoogste inkomensgroep.

Sterke overheid

Het zijn dan ook de kleine en middeninkomens die nu en de komende jaren een sterke overheid nodig hebben. Het afgelopen jaar vonden ze die aan hun zijde. Want in de crisisfase wordt goed werkt verricht. Daar past een groot compliment aan het college. Het meedenken met de getroffen horeca, regels versoepelen, het omvangrijke steunpakket aan zzp'ers, podia, festivals en

verenigingen. In dit moeilijke jaar heeft u er met hulp van het extra geld van het Rijk gestaan. U heeft geroeid met de riemen die u had. Het goede gedaan. Waarvoor een oprecht woord van dank.

Maar voorzitter, het is over die sterke overheid die op de langere termijn nodig is, waar de fractie van de Partij van de Arbeid zich grote zorgen over maakt. Want het crisisgeld van het Rijk droogt zeer waarschijnlijk op. Of een nieuw kabinet nog extra geld weet vrij te spelen voor steden, dorpen en gemeenten die de afgelopen jaren, schandalig zijn uitgeknepen valt nog maar te bezien. Die wetenschap doet pijn. Een sterkere overheid met mogelijk minder geld. Dat kan niet!

Zeker niet als het doel blijft: om de gezondheid en kwaliteit van leven van onze inwoners te verbeteren. De kwaliteit van hulp en ondersteuning te verbeteren en een lage drempel voor de toegang tot ondersteuning te realiseren. Daar is juist extra geld voor nodig.

Concrete ideeën en plannen

Veel gemeenten kampen met grote (economische) problemen. Het verdelingsmodel van het Rijk voldoet niet en deugt ook niet. Wat de Rijksoverheid met de ene hand geeft in de vorm van Regio Deals, pakt het met de andere hand weer van de regio's af door een oneerlijke verdeling. Er blijft zo steeds minder vrije bestedingsruimte voor gemeenten. Dat is een gevaar voor de lokale democratie. We verworden zo tot een ordinair uitvoeringskantoor voor de Rijksoverheid en blijkt de decentralisatie van de zorgtaken 'een koekoeksjong', dat naast de voorzieningen ook de zeggenschap van de gemeenten aantast. Het verruimen van het belastinggebied door bijvoorbeeld een ingezetenenheffing of herinvoering van de gebruikersheffing ozb op woningen, laat te lang op zich wachten. Dus moeten we zelf op zoek naar middelen.

Op zoek naar extra middelen

PvdA wil daarom dat we zonder de burger belasten extra geld gaan organiseren om belangrijke investeringen voor de toekomst blijvend te kunnen doen.

1. Zo moet elk toekomstig raadsvoorstel voorzien zijn van een advies over de mogelijkheden van cofinanciering vanuit Rijk, Provincie, Europa of marktpartijen;
2. Nieuwe woonwijken moeten, ook de extra investeringen in parken, fietspaden en toerisme mede mogelijk maken.
3. Daarnaast willen we een subsidioloog aantrekken die uiteindelijk zichzelf meer dan terugverdient
4. Het gemeentehuis wordt voor de helft afgestoten.
5. Ook wil de PvdA een onderzoek naar een lokaal energiebedrijf dat met winst duurzame energie in de eigen gemeente opwekt. De vette winsten en bonussen gaan dan niet naar buitenlandse bobo's, maar profiteren onze inwoners van een goedkoper energietarief, profiteert het milieu en de lokale economie die daarmee wordt gestimuleerd.

Duurzaamheid

't Is niet de bedoeling, denkt de PvdA om nu de economie te redden zoals we hem hadden, maar de economie op te bouwen zoals we hem willen. De PvdA is ervan overtuigd dat duurzaam gaat winnen. Het is heel goed om te beseffen dat we duurzame energie niet alleen maar doen om de ijsbeer te redden, maar dat het ook gewoon gaat over werkgelegenheid en over de economie van vandaag. De PvdA is ervan overtuigd dat er onder grote groepen mensen nog altijd veel mensen zijn die steun uitspreken voor een actief klimaatbeleid.

Groen loont!

De PvdA wil dan ook dat het groen als multifunctionele oplossing wordt ingezet, bijvoorbeeld voor waterretentie, verminderen van hittestress, voorkomen van verloedering van de woonomgeving,

stimuleren van beweging, etcetera. Dan is groen geen kostenpost op de gemeentelijke begroting, maar een investering die zich op vele fronten terugverdient.

We willen dan ook niet alleen de herinrichting van het groen in een gebied zien als een investering. Ook de aanleg van parken, het vervangen van afzonderlijke stukken groen door de hele gemeente zien we niet langer als onderhoud en exploitatie, maar als investering. Deze keuze maakt het mogelijk een aantal plannen versneld uit te voeren:

1. De PvdA stelt al langer voor in elke kern een of meerdere parken of parkjes aan te leggen. Plaatsen in de dorpen en de wijken waar kinderen spelen, buurtgenoten elkaar ontmoeten en de leefbaarheid wordt vergroot. Ook kleine parkjes zijn een groot goed.
2. Een tweede eerder voorstel, namelijk: realiseren van een Natuurbegraafplaats en Herdenkingsbos. De afgelopen jaren is natuurbegraven in Nederland sterk in opkomst. We willen dat ook onze gemeente de mogelijkheid van natuurbegraven wordt gerealiseerd. Verder willen we een bos om te herdenken! Een bos met het doel om nabestaanden een boom te kunnen laten planten ter nagedachtenis aan hun ontvallen dierbaren.

Motie?

Zomerschool

PvdA wil van de zomerschool een structurele voorziening maken. We stellen voor elk jaar een zomerschool te organiseren voor alle kinderen die daar behoefte aan hebben. Het is een nuttige en ook nog prettige invulling van de zomervakantie als naast de kernvakken ook aandacht wordt besteed aan culturele en sportactiviteiten.

Motie?

Wonen

Naast de 2500 woningen die we gaan realiseren stellen we voor om een nieuw dorp aan en op het water te realiseren. Verder moet de helft van alle nieuw te bouwen woningen betaalbare huur of koop zijn. Sociale huurwoningen met een aanvangshuurprijs van iets meer dan € 700,- en/of Sociale koopwoningen met een koopprijs van ten hoogste € 199.000, -. Ook willen we extra, desnoods tijdelijke, betaalbare en veilige huisvesting voor statushouder en arbeidsmigranten, om te voorkomen dat de woningmarkt verder onder druk komt te staan.

Toerisme

Projecten op het terrein van toerisme en recreatie kunnen 'een nieuwe tak van sport' worden dat goed is voor de lokale/regionale economie en werkgelegenheid. Een Hotelvoorziening, een Modern Art Musea en waterrecreatie, gevoed door het Duitse achterland, kan nieuw elan brengen in de Oude IJsselstreek. Er liggen kansen (onder andere internationale subsidies) om een nog ambitieuzer toeristisch beleid vorm te geven.

Investeren in toekomstbestendige (sport)accomodaties

De PvdA vindt het stimuleren van sport en bewegen een publieke taak. De PvdA adviseert het college dan ook om flink te investeren in een toekomstbestendig sportstelsel. Nu de Uiftse Boys en SDOUC verdergaande samenwerking onderzoeken komt mogelijk ook de vraag naar de toekomstige accommodatie aan de orde: opknappen, afbreken of iets nieuws bouwen?

Investeren in (extra) fietsverbindingen/routes

Naast de investering in een fietsverbinding tussen Engbergen en Landfort streeft de PvdA naar een goed, veilig en compleet fietsnetwerk. Zowel (school)routes als de recreatieve fietsroutes:

- Fiets -en voetgangersbrug tussen Etten en Terborg (Akkermansweide)
- Fietstunnel Varsselder/Biezenakker in verband met de uitbreiding 'de Biezenakker'
- Fietspad Berkellaan (Silvolde)
- Fietspad, vanaf nieuwe fiets -en voetgangersbrug tussen Etten en Terborg (Akkermansweide) langs de IJssel richting Ulft

Motie?

Als PvdA denken we graag in concrete ideeën en plannen, in mogelijkheden en we nodigen de Raad en het college uit om gezamenlijk deze ideeën verder te verkennen. Kortom, aanjagen en het voortouw nemen dat past bij de PvdA en een, bestuurlijk en politiek vooruitstrevende gemeente.

Tenslotte

Het verkleinen van de kloof tussen kansarm en kansrijk, dát is de grote opdracht van de komende jaren. Met zowel deze welgemeende complimenten voor uw crisisaanpak, als met deze gemeente waarschuwing, wil de PvdA-fractie afsluiten met een uitgesproken wens.

Namelijk dat de partijen in onze raad elkaar het komende jaar ook blijven vinden. Naderende verkiezingen betekenen altijd politieke ketelmuziek en geneuzel over wie met welke eer mag gaan strijken. Het wil weleens leiden tot verhardende debatten, tot zinloze afsplitsingen en oude wijn in nieuwe zakken en daarmee tot meer verdeeldheid.

Als onze inwoners één ding in deze lastige tijd verdienen, dan is het wel een basis van eensgezindheid en een voortvarende aanpak van de noden die we eigenlijk allemaal zien. Dan is een gemeenteraad die haar verschillen niet onder het tapijt veegt, maar die daarbij wél haar daadkracht laat zien door samen te werken, bijzonder wenselijk. Vandaar: laat ons ook dit laatste jaar goed op de gemeente passen. En ook op elkaar!

Afsluitend wil ik de collega fracties, het college, mijn schaduwfractie, de ambtelijke organisatie en de samenleving bedanken voor de prettige samenwerking.

Coalitieprogramma 2018-2022: Met lef samen bouwen aan onze toekomst

Voorjaarsnota 2020: Op zoek naar balans

Voorjaarsnota 2021: Doorbouwen aan brede welvaart. Juist nu.

Voorjaarsnota 2022: Verbindingen versterken